

Ja, ty i nasze pieniądze. Zarządzanie finansami w bliskich relacjach romantycznych w dobie postępującej indywidualizacji [STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE]

Tam, gdzie istnieją pieniądze, zawsze pojawia się też pytanie, jak nimi gospodarować. Z tym pytaniem muszą mierzyć się również pary decydujące się na wspólne zamieszkanie. Chcąc nie chcąc, taka decyzja rodzi wyzwania. Czy założyć wspólne konto? Czy na mieszkanie zrzucać się po połowie, a może więcej powinien płacić ten, kto więcej zarabia? A może umówić się, że część wydatków związanych ze wspólnym prowadzeniem gospodarstwa domowego pokrywa jedna osoba, a część druga? Co jeśli jedna osoba zarabia dużo, a druga bardzo mało?

Pieniądze w bliskich relacjach są często tematem tabu. Panuje powszechne przekonanie o czymś, co można by nazwać istnieniem dwóch wrogich sobie światów: świata pieniądza – opartego na chłodnych, racjonalnych kalkulacjach maksymalizujących interes jednostki – i świata bliskich relacji – opartego na miłości, zaufaniu i bezinteresowności. W społecznym przekonaniu światy te się wykluczają i nie mogą istnieć ze sobą w zgodzie.

Jednocześnie, gdy decydujemy się na układanie wspólnego życia z bliską osobą, kwestia pieniędzy jest nie do pominięcia. Ich ilość, dostępność i wykorzystanie jest tym co wpływa znacząco na jakość i standard życia. Ponadto, wspólne zarządzanie gospodarstwem domowym wymaga gospodarowania pieniędzmi i to w kontekście tego co wspólne, a nie prywatne. Jak to wygląda u współczesnych par?

W kwestii tego, jak mieszkające razem pary dzielą się pieniędzmi i nimi zarządzają, zaszły w ostatnich latach ogromne zmiany. Wzrost udziału kobiet w rynku pracy pozwolił znacząco zmienić układ sił w relacjach romantycznych. Jednocześnie zauważalnie zmieniły się wzorce kulturowe. Wartości religijne i tradycyjne role płciowe, niegdyś jednoznacznie określające „właściwy” model rodziny, straciły na znaczeniu. Wspólne mieszkanie bez ślubu przestało być społecznie nieakceptowane, zwiększyła się również dostępność i społeczna akceptowalność rozwodów.

Celem projektu jest odpowiedź na pytania: jak na decyzje współczesnych par w zakresie uwspólniania i zarządzania pieniędzmi wpływa moment, w którym rozpoczynają wspólne zamieszkanie? Czy łatwiej jest wypracować satysfakcjonujące sposoby zarządzania parom, które mieszkają ze sobą już na wczesnych etapach relacji, ponieważ mogą bardziej „oddolnie” kształtować granice wzajemnej współzależności finansowej? A może takie pary, przy braku odpowiednich zdolności komunikacyjnych cierpią na ryzyko konserwowania nieefektywnych form sprzyjającym konfliktom na dalszych etapach relacji? Jaką rolę odgrywają w tym procesie czynniki, takie jak zdolności komunikacyjne partnerów, satysfakcja z relacji czy postawy wobec pieniądza?

Efektami realizacji projektu będą holistyczne modele teoretyczne wyjaśniające te kwestie i zapewniające tym samym istotny wkład w dziedzinę nauk socjologicznych. Projekt ma szczególne znaczenie dla dyskusji na temat korzyści i zagrożeń płynących z nasilonych w ostatnich dekadach społeczno-kulturowych przemian w obszarze funkcjonowania rodziny. Jest też szczególnie ważny, gdyż wiąże się de facto z dwoma fundamentalnymi potrzebami człowieka: bytowymi – związanymi z posiadaniem i wykorzystaniem pieniędzy – i społecznymi – związanymi z budowaniem bliskich, opartych na zaufaniu relacji. Realizacja projektu pozwoli zrozumieć, jak współczesne pary balansują pomiędzy tym, co wspólne, a tym, co indywidualne. Pomiędzy „ja” – i „my”.